

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

УДК 796.332:796.012.574.45

МУЛИК В. В., ПЕРЕВОЗНИК В. І., ПЕРЦУХОВ А. А.

Харківська державна академія фізичної культури

Характеристика епізодів гри в штрафному майданчику команди суперника

Анотація. Мета: виявити кількісні та якісні показники епізодів гри в штрафному майданчику команди суперника.**Матеріал і методи:** аналіз науково-методичної літератури, реєстрація техніко-тактичних дій, методи математичної статистики. Дослідження змагальної діяльності здійснювалось з командами – учасниками чемпіонату світу 2014 року. **Результати:** у статті представлені кількісні та якісні показники епізодів гри у штрафному майданчику команди суперників і тих дій, які пов'язані з доставкою м'яча у штрафний майданчик. **Висновки:** найбільша кількість голів (більше 80%) у футболі забивається зі штрафної площі, тому модельні характеристики дій команд саме в штрафній площі суперника представляють значний інтерес. Отримані результати можуть бути використані при плануванні тренувального процесу.**Ключові слова:** передача м'яча, штрафний удар, вкидання м'яча, кутовий удар, прийом м'яча, обведення, перехоплення, відбір, удар.

Вступ. Окремі модельні характеристики побудови гри можуть бути використані, принаймні, у трьох випадках: при оцінюванні класу команд; для виявлення основних тенденцій у розвитку гри у футбол, спираючись на які можна було б визначити принципи ведення гри конкретною командою; у тренувальній роботі при організації використання вправ для відпрацювання дій, властивих певній концепції гри [2; 4; 7; 11].

Якщо команда прагне забити гол, то головними цілями гравців є доставка м'яча на ударну позицію і власне узяття воріт [3; 8; 10]. Не секрет, що переважна кількість голів у футболі забивається з меж штрафного майданчика [1; 5; 6]. Тому найбільший інтерес представляють модельні характеристики дій команд саме в штрафному майданчику суперника, а також тих дій, які пов'язані з доставкою м'яча в штрафний майданчик.

Дослідниками (С. Голомазов і Б. Чирва, 2000) проаналізовані матчі чемпіонату світу, у кожній команді реєструвалася кількість спроб (вдалих і невдалих) доставки м'яча в штрафну площу суперника, а також кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника.

Як наголошується, сама по собі кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника не завжди може говорити про результативність команди і про результат конкретного матчу. Проте цей показник може бути одним з модельних характеристик, що відображає клас команд.

Так, аналіз ігор чемпіонату світу показав, що «епізодів гри» у штрафній площі суперника у команд, що зайняли місця з 1-го по 16-те, в іграх між собою в середньому за матч було 15, а в іграх з командами, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, більше 17.

У команд, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, в іграх між собою в середньому за матч також було по 17 «епізодів гри» у штрафному майданчику суперника. Але, коли ці команди зустрічалися з суперниками вищого класу (що зайняли місця з 1-го по 16-те), кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника у них була набагато менша.

Автори [3] відзначають, що «епізоди гри» у

штрафній площі суперника в більшості випадків створювалися, коли м'яч доставлявся безпосередньо з гри.

Особливий інтерес представляють дані про кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника у національних збірних команд – призерів чемпіонату світу.

Так, автори говорять про те, що в іграх чемпіонату світу в середньому за матч команди вищого класу (що зайняли місця з 1-го по 16-те) проводили 15–17 «епізодів гри» у штрафній площі суперника. У той же час у команд нижчого класу (що зайняли місця з 17-го по 32-ге) в іграх з командами, що зайняли місця з 1-го по 16-те, кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника досягає всього 10 разів. На думку авторів, це дає підставу вважати дані показники одним з орієнтирів, що характеризують клас команд.

У тій же роботі дослідниками наголошується [3], що в матчах чемпіонату світу у команд, що зайняли місця з 1-го по 16-те і з 17-го по 32-ге, на один гол, забитий з меж штрафного майданчика, доводилася різна кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника.

Якщо розглядати показники команд, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, можна звернути увагу на два моменти. По-перше, цим командам, щоб забити один гол, потрібно було проводити набагато більше «епізодів гри» у штрафній площі суперника порівняно з командами вищого класу (що зайняли місця з 1-го по 16-те).

По-друге, кількість «епізодів гри» у штрафній площі суперника, яка була необхідна командам, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, для того, щоб забити один гол, залишалася приблизно однаковою (19–20), незалежно від того, з якими суперниками ці команди зустрічалися (з рівними по класу командами, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, або з командами вищого класу, що зайняли місця з 1-го по 16-те), тобто фактично незалежно від майстерності виконання гравцями команд-суперників оборонних дій у штрафному майданчику.

Спираючись на ці факти, можна стверджувати, що саме недолік майстерності виконання атакуючих дій безпосередньо в штрафній площі суперника у гравців команд нижчого класу приводить до того, що

dx.doi.org/10.15391/snsv.2015-3.013

© МУЛИК В. В., ПЕРЕВОЗНИК В. І., ПЕРЦУХОВ А. А., 2015

таким командам потрібно набагато частіше грати в штрафній площі суперника, щоб з меж штрафної площі забити один гол.

Розглядаючи співвідношення вдалих і невдалих спроб доставки м'яча в штрафний майданчик, було встановлено, що більшість спроб у команд були невдалими. У середньому на один «епізод гри» в штрафній площі суперника доводиться приблизно дві невдалі спроби доставки м'яча в штрафну площу.

Слід зазначити той факт, що гравцям команди, що зайняли місця з 17-го по 32-ге, у матчах з командами вищого класу необхідно було виконувати велику кількість спроб, щоб один раз вдало доставити м'яч в штрафну площу суперника.

Таким чином, С. Голомазов і Б. Чирва відзначають, що підхід до визначення модельних характеристик в спорті, що полягає в аналізі показників сильних спортсменів, з погляду тих висновків, які в цих випадках прийнято робити, не завжди може бути використаний у футболі.

Наприклад, якщо виходити з того, що у команд на один гол, забитий зі штрафного майданчика, в середньому доводиться 15–17 «епізодів гри» в штрафному майданчику суперника, а на кожен «епізод гри» в штрафному майданчику суперника доводиться приблизно дві невдалі спроби доставки м'яча в штрафний майданчик, то, виявляється, для того, щоб забити один гол зі штрафної площі, даним командам необхідно було виконувати до 50 спроб доставки м'яча в штрафну площу суперника.

Таким чином, значна частина голів забивається ударами з меж штрафного майданчика після того, як м'яч був доставлений на ударну позицію з області, що знаходиться в зоні атаки перед штрафним майданчиком, і областей, що знаходяться між бічними лініями поля і бічними лініями штрафної площі [9]. Остання дія перед завданням голювального удару може бути як передачею, так і веденням м'яча.

Мета дослідження: виявити кількісні та якісні показники епізодів гри в штрафному майданчику команди-суперника.

Матеріал і методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, реєстрація техніко-тактичних дій, методи математичної статистики. Дослідження змагальної діяльності здійснювалось з командами – учасницями чемпіонату світу 2014 року.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведені нами дослідження свідчать, що команди – учасниці чемпіонату світу 2014 року в середньому за гру 33,6±2,8 рази доставляли м'яч у штрафний майданчик команди суперників (табл. 1).

Таблиця 1

Способи доставки м'яча в штрафний майданчик суперника команд – учасниць ЧС-2014 року (n=30)

Способи доставки м'яча в штрафний майданчик	Кількість	Ефективність
Ведення	4,7±0,7	69,2±5,2
Передача	28,9±2,6	28,0±2,0
Усього	33,6±2,8	33,4±2,1

При цьому за допомогою передач м'яча в середньому за гру команди робили 28,9±2,6 спроб доставки м'яча в штрафну площу команди суперників і 4,7±0,7 – за допомогою ведення м'яча. З даної таблиці видно, що ефективність доставок м'яча в штрафну площу команди суперників в іграх команд високої кваліфікації в середньому становила 33,4±2,1%. У результаті проведених досліджень було встановлено, що ефективність способів доставки м'яча в штрафну площу за допомогою ведення становила 69,2±5,2%, у той же час ефективність передач м'яча в штрафну площу команди суперників дорівнювала 28,0±2,0%.

У результаті порівняльного аналізу було встановлено, що футболісти команд високої кваліфікації в гри значно частіше використовували передачі м'яча в штрафну площу команди суперників ($t=9,13$; $p<0,001$). При цьому ефективність ведення м'яча в штрафну площу значно вище ефективності передач м'яча ($t=7,41$; $p<0,001$).

З табл. 2 видно, що команди на чемпіонаті світу в середньому за гру виконували 3,9±0,5 доставок м'яча в штрафну площу з кутових ударів, 2,6±0,4 – зі штрафних ударів, 0,8±0,2 – після вкидання м'яча з-за бічної лінії. При цьому безпосередньо з гри команди виконували 21,5±2,1 доставок м'яча в штрафну площу команди суперників.

Аналіз показників, представлених у даній табл. 2, свідчить, що ефективність передач м'яча в штрафний майданчик команди суперників зі стандартних положень і з гри була різною.

Таблиця 2

Показники передач м'яча в штрафний майданчик суперника після розіграшу стандартних положень і з гри команд – учасниць ЧС-2014 року (n=30)

Передачі м'яча	Кількість	Ефективність
Кутові удари	3,9±0,5	29,7±5,4
Штрафні удари	2,6±0,4	22,8±5,4
Укидання м'яча з-за бічної лінії	0,8±0,2	41,1±11,3
Із гри	21,5±2,1	27,2±2,4
Усього	28,9±2,6	28,0±2,0

Так, ефективність доставок м'яча в штрафну площу суперників з кутових ударів становила 29,7±5,4%, зі штрафних ударів – 22,8±5,4%, після вкидання м'яча з-за бічної лінії – 41,1±11,3%, з гри – 27,2±2,4%.

Дані порівняльного аналізу свідчать про те, що в іграх команд – учасниць чемпіонату світу 2014 року футболісти значно частіше виконували передачі м'яча в штрафну площу з гри, ніж з кутових ударів ($t=8,26$; $p<0,001$), штрафних ударів ($t=9,01$; $p<0,001$), укидання м'яча з-за бічної лінії ($t=9,96$; $p<0,001$). У свою чергу, після кутових ударів в іграх команд високої кваліфікації доставка м'яча в штрафну площу команди суперників здійснюється значно частіше, ніж після штрафних ударів ($t=2,06$; $p<0,05$) і вкидання м'яча з-за бічної лінії ($t=5,58$; $p<0,001$). Кількість передач м'яча в штрафну площу команди суперників зі штрафних ударів суттєво

більше, ніж після вкидання м'яча з-за бічної лінії ($t=4,40$; $p<0,001$).

У результаті проведеного нами дослідження було встановлено, що передачі м'яча в штрафну площу команди суперників в іграх команд високої кваліфікації виконувались з різною ефективністю. Найбільш ефективно здійснювались вкидання м'яча з-за бічної лінії, а найменш ефективно – передачі м'яча зі штрафних ударів. Однак дані порівняльного аналізу свідчать про те, що вірогідно значимих відмінностей між показниками ефективності передач м'яча в штрафну площу команди суперників виявлено не було ($p>0,05$).

Поряд з цим у результаті проведеного дослідження було встановлено, що команди – учасниці чемпіонату світу 2014 року в середньому за гру 18,3±1,7 передач м'яча в штрафну площу виконували верхи та 10,5±1,2 передачі м'яча низом (табл. 3).

Таблиця 3

Способи передач м'яча в штрафну площу суперника команд – учасниць ЧС-2014 року (n=30)

Способи передач м'яча в штрафну площу	Кількість	Ефективність
Верхи	18,3±1,7	21,9±2,1
Низом	10,5±1,2	35,2±3,4
Усього	28,8±2,6	28,0±2,0

При цьому встановлено, що ефективність передач м'яча в штрафну площу команди суперників верхи становила 21,9±2,1%. Ефективність передач м'яча в штрафну площу, виконаних низом, дорівнювала 35,2±3,4%.

Порівняльний аналіз дозволив встановити, що в іграх команд на чемпіонаті світу футболісти значно частіше виконували передачі м'яча в штрафну площу команди суперників верхи ($t=3,75$; $p<0,001$), однак ефективність доставок м'яча в штрафну площу значно вище при виконанні передач м'яча низом ($t=3,38$; $p<0,01$).

Крім того, в ході дослідження нами були виявлені кількісні та якісні показники епізодів гри в штрафному майданчику суперника (табл. 4).

Таблиця 4

Показники епізодів гри в штрафній площі суперника команд – учасниць ЧС-2014 року (n=30)

ТТД	Кількість	Ефективність
Прийом	4,6±0,6	71,5±5,1
Передача	5,1±1,0	49,9±5,6
Єдиноборство	3,0±0,4	26,8±5,3
Обведення	2,6±0,5	38,0±7,5
Перехоплення	0,2±0,1	62,5±23,9
Відбір	0,3±0,1	22,2±14,7
Удар ногою	5,0±0,6	48,8±4,5
Удар головою	1,7±0,3	34,4±8,5
Усього	22,6±2,5	46,9±3,2

У ході ігор нами аналізувалися такі техніко-тактичні дії (ТТД), як прийом м'яча, передачі м'яча, єдиноборство за верховий м'яч, обведення суперни-

ка, перехоплення м'яча, відбір м'яча, удари у ворота ногою та головою.

Було виявлено, що футболісти команд – учасниці ЧС-2014 у штрафній площі команди суперників у середньому за гру виконували 4,6±0,6 прийомів м'яча, 5,1±1,0 передач м'яча, 3,0±0,4 єдиноборств за верховий м'яч, 2,6±0,5 обведень суперника, 0,2±0,1 перехоплень м'яча, 0,3±0,1 відборів м'яча, 5,0±0,6 ударів у ворота ногою, 1,7±0,3 ударів у ворота головою.

Встановлено, що загальна кількість ТТД у штрафному майданчику команди суперників в іграх ЧС-2014 дорівнювала 22,6±2,5.

У результаті проведених досліджень було встановлено, що ТТД у штрафній площі команди суперників футболістами команд високої кваліфікації виконувалися з різною ефективністю. Так, визначено, що ефективність загальної кількості техніко-тактичних дій складала 46,9±3,2%.

У ході аналізу показників ефективності ТТД у штрафній площі команди суперників було виявлено, що прийоми м'яча виконувалися з ефективністю 71,5±5,1%, ефективність передач м'яча становила 49,9±5,6%, єдиноборств за верховий м'яч – 26,8±5,3%, обведень суперника – 38,0±7,5%, перехоплень м'яча – 62,5±23,9%, відборів м'яча – 22,2±14,7%, ударів у ворота ногою – 48,8±4,5%, ударів у ворота головою – 34,4±8,5%.

Порівняльний аналіз кількісних показників свідчить, що футболісти команд – учасниці ЧС-2014 у штрафному майданчику суперників значно частіше виконували прийоми м'яча щодо єдиноборств за верховий м'яч ($t=2,19$; $p<0,05$), обведень суперника ($t=2,43$; $p<0,05$), перехоплень м'яча ($t=7,13$; $p<0,001$), відборів м'яча ($t=6,85$; $p<0,001$) і ударів у ворота головою ($t=4,40$; $p<0,001$). У свою чергу показники кількості передач м'яча в штрафній площі команди суперників були значно вище показників кількості обведень суперника ($t=2,23$; $p<0,05$), перехоплень м'яча ($t=5,04$; $p<0,001$), відборів м'яча ($t=4,87$; $p<0,001$) і ударів у ворота головою ($t=3,41$; $p<0,01$). У ході гри футболісти команд високої кваліфікації в штрафній площі команди суперників частіше виконували єдиноборства за верховий м'яч, ніж перехоплення м'яча ($t=6,77$; $p<0,001$) і удари у ворота головою ($t=2,74$; $p<0,05$). При цьому єдиноборств за верховий м'яч було значно менше щодо ударів у ворота ногою ($t=2,85$; $p<0,01$). Встановлено, що команди на чемпіонаті світу в середньому за гру значно частіше використовували обведення суперника, ніж перехоплення м'яча ($t=4,51$; $p<0,001$) і відбори м'яча ($t=4,19$; $p<0,001$). При цьому кількісні показники обведень суперника в штрафній площі виявилися значно нижчими від показників ударів у ворота ногою ($t=3,02$; $p<0,01$). Крім цього, кількість перехоплень м'яча в штрафній площі суперників виявилася значно нижче кількості ударів у ворота ногою ($t=8,39$; $p<0,001$) і головою ($t=5,51$; $p<0,001$). Аналогічна ситуація склалася з кількісними показниками відборів м'яча в штрафній площі команди суперників. Так, кількість відборів м'яча виявилася вірогідно меншою щодо кількості ударів у ворота ногою ($t=8,07$; $p<0,001$) і головою ($t=4,81$; $p<0,001$). Поряд із цим було виявлено, що кількість ударів у ворота ногою з меж штрафної площі команди

суперників значно вище, ніж кількість ударів у ворота головою ($t=5,32$; $p<0,001$).

У результаті порівняльного аналізу було виявлено, що техніко-тактичні дії в штрафній площі суперників виконувалися з різною ефективністю. Так, найбільш ефективно виконувалися прийоми м'яча й перехоплення м'яча.

Встановлено, що ефективність прийомів м'яча вірогідно вище ефективності передач м'яча ($t=2,86$; $p<0,01$), єдиноборств за верховий м'яч ($t=6,07$; $p<0,001$), обведень суперника ($t=3,71$; $p<0,001$), відборів м'яча ($t=3,17$; $p<0,01$), ударів у ворота ногою ($t=3,34$; $p<0,01$) та ударів у ворота головою ($t=3,76$; $p<0,001$). У свою чергу ефективність передач м'яча в штрафній площі суперників виявилася значно вищою ефективності єдиноборств за верховий м'яч ($t=2,97$; $p<0,01$). Поряд із цим ефективність єдиноборств за верховий м'яч вірогідно нижче ефективності ударів у ворота ногою ($t=3,14$; $p<0,01$).

Висновки:

1. Аналіз літературних джерел дозволив встановити, що найбільша кількість голів (більше 80%) у футболі забивається зі штрафної площі. Тому, на думку багатьох фахівців, важливим є визначення модельних характеристик дій команд саме в штрафній площі суперника, а також тих дій, які пов'язані з доставкою м'яча в штрафну площу.

2. Команди високої кваліфікації в середньому за гру:

– доставляли м'яч у штрафну площу команди суперників 33,6 \pm 2,8 рази. Ефективність при цьому становила 33,4 \pm 2,1%. За допомогою передач м'яча команди робили 28,9 \pm 2,6 спроби доставки м'яча в штрафну площу команди суперників (ефективність

становила 28,0 \pm 2,0%) і 4,7 \pm 0,7 – за допомогою ведення м'яча (ефективність становила 69,2 \pm 5,2%);

– виконували 3,9 \pm 0,5 доставок м'яча в штрафний майданчик з кутових ударів ($K_{\text{эф}}=29,7\pm 5,4\%$), 2,6 \pm 0,4 передач м'яча в штрафну площу зі штрафних ударів ($K_{\text{эф}}=22,8\pm 5,4\%$), 0,8 \pm 0,2 передач м'яча після кидання м'яча з-за бічної лінії ($K_{\text{эф}}=41,1\pm 11,3\%$) і 21,5 \pm 2,1 передачі м'яча з гри ($K_{\text{эф}}=27,2\pm 2,4\%$);

– виконували 18,3 \pm 1,7 передач м'яча в штрафний майданчик верхи і 10,5 \pm 1,2 передачі м'яча низом. Ефективність передач м'яча в штрафну площу команди суперників верхи становила 21,9 \pm 2,1%. Ефективність передач м'яча в штрафну площу, виконаних низом, дорівнювала 35,2 \pm 3,4%.

3. Футболісти команд – учасниць ЧС-2014 у штрафному майданчику команди суперників у середньому за гру виконували 4,6 \pm 0,6 прийомів м'яча ($K_{\text{эф}}=71,5\pm 5,1\%$), 5,1 \pm 1,0 передач м'яча ($K_{\text{эф}}=49,9\pm 5,6\%$), 3,0 \pm 0,4 єдиноборств за верховий м'яч ($K_{\text{эф}}=26,8\pm 5,3\%$), 2,6 \pm 0,5 обведень суперника ($K_{\text{эф}}=38,0\pm 7,5\%$), 0,2 \pm 0,1 перехоплень м'яча ($K_{\text{эф}}=62,5\pm 23,9\%$), 0,3 \pm 0,1 відборів м'яча ($K_{\text{эф}}=22,2\pm 14,7\%$), 5,0 \pm 0,6 ударів у ворота ногою ($K_{\text{эф}}=48,8\pm 4,5\%$), 1,7 \pm 0,3 ударів у ворота головою ($K_{\text{эф}}=34,4\pm 8,5\%$).

4. Встановлено, що загальна кількість ТТД у штрафному майданчику суперників команд – учасниць чемпіонату світу 2014 року становила 22,6 \pm 2,5 ($K_{\text{эф}}=46,9\pm 3,2\%$).

Подальші дослідження будуть присвячені вивченню епізодів гри у штрафному майданчику команди суперника, а також тих дій, які пов'язані з доставкою м'яча в штрафний майданчик в іграх чемпіонату Європи 2016 року.

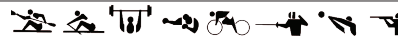
Список використаної літератури:

1. Голомазов С. Вероятность гола в зависимости от дистанции ударов / С. Голомазов, Б. Чирва // Теория и практика футбола. – М., 2000. – № 1 (5). – С. 15–17.
2. Голомазов С. Модельные характеристики игры в штрафной площади / С. Голомазов, Б. Чирва // Теория и практика футбола. – М., 2000. – № 2 (6). – С. 2–4.
3. Голомазов С. В. Передачи, выводящие партнеров на завершающий удар : В книге: Теория и методика футбола. Том 1. Техника игры / С. В. Голомазов, Б. Г. Чирва. – М. : СпортАкадемПресс, 2002. – С. 87.
4. Голомазов С. В. Теоретические основы и методика совершенствования целевой точности двигательных действий : дис. ... д. пед. н. / С. В. Голомазов. – М., 1998. – 324 с.
5. Догадайло В. Г. Контроль соревновательной деятельности футболистов команд-участниц финальной части чемпионата мира в Италии: Рукопись / В. Г. Догадайло. – Киев, 1990. – 15 с.
6. Лисенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов / Г. А. Лисенчук. – К. : Олимпийская литература, 2003. – 272 с.
7. Перевозник В. И. Исследование технико-тактических действий команды «Металлист» (г. Харьков) в первых половинах XX и XXI чемпионатов Украины в премьер-лиге (2010–2012 гг.) / В. И. Перевозник, В. А. Марченко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2012. – № 5–2 (33). – С. 62–67.
8. Перевозник В. І. Кількісний та якісний аналіз виконання стандартних положень футболістами в іграх прем'єр-ліги чемпіонату України / В. І. Перевозник, А. А. Перцухов // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2010. – № 1. – С. 34–39.
9. Чирва Б. Игровые упражнения для отработки способов доставки мяча в штрафную площадь / Б. Чирва // Футбол-профи. – Донецк, 2005. – С. 22–25.
10. Шаленко В. В. Особливості виконання ударів у ворота в іграх команд високої кваліфікації / В. В. Шаленко, А. А. Перцухов // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2012. – № 1. – С. 76–80.
11. Шамардин В. Н. Технология подготовки футбольной команды высшей квалификации / В. Н. Шамардин. – Днепропетровск : Інновація, 2012. – 352 с.

Стаття надійшла до редакції: 12.05.2015 р.

Опубліковано: 30.06.2015 р.

Аннотация. Мулик В. В., Перевозник В. И., Перцухов А. А. Характеристика эпизодов игры в штрафной площади команды соперника. **Цель:** выявить количественные и качественные показатели эпизодов игры в штрафной площади команды соперника. **Материал и методы:** анализ научно-методической литературы, регистрация технико-тактических действий, методы математической статистики. Исследование соревновательной деятельности осуществлялось с командами – участницами чемпионата мира 2014 года. **Результаты:** в статье представлены количественные и качественные показатели эпизодов игры в штрафной площади команды соперников и тех действий, которые связаны с доставкой мяча в штрафную

площадь. **Выводы:** наибольшее количество голов (более 80%) в футболе забивается из штрафной площади, поэтому модельные характеристики действий команд именно в штрафной площади соперника представляют значительный интерес. Полученные результаты могут быть использованы при планировании тренировочного процесса.

Ключевые слова: передача мяча, штрафной удар, вбрасывание мяча, угловой удар, прием мяча, обводка, перехват, отбор, удар.

Abstract. Mulyk V., Perevoznik V., Pertsukhov A. Characteristic of game's episodes in the penalty area of the opposing team. Purpose: to detect quantitative and qualitative indicators of game's episodes in the penalty area of the opposing team. **Material and Methods:** analysis of scientific-methodical literature, registration of technical-tactical actions, methods of mathematical statistics. The study of competitive activities was conducted with participating teams of world championship 2014. **Results:** the article shows the quantitative and qualitative indicators of game's episodes in the penalty area of the opposing team and those actions that are associated with the delivery of the ball to the penalty area. **Conclusions:** the most amount of goals (more 80%) in football are scored from the penalty area, therefore the model characteristics action of teams exactly in the opponent's penalty area are of a great interest. Obtained results can be used while planning the training process.

Keywords: ball passes, direct free kick, throwing in of ball, corner, ball technique, dribbling, interceptions, tackling, kick.

References:

1. Golomazov S., Chirva B. *Teoriya i praktika futbola [Theory and practice of football]*, Moscow, 2000, vol. 1 (5), p. 15–17. (rus)
2. Golomazov S., Chirva B. *Teoriya i praktika futbola [Theory and practice of football]*, Moscow, 2000, vol. 2 (6), p. 2–4. (rus)
3. Golomazov S. V., Chirva B. G. *Peredachi, vyvodyashchiye partnerov na zavershayushchiy udar : V knige: Teoriya i metoda futbola. Tom 1. Tekhnika igry [Transmission carve partners finish. In the book: Theory and methodology of football. Volume 1. Games Equipment]*, Moscow, 2002, p. 87. (rus)
4. Golomazov S. V. *Teoreticheskiye osnovy i metodika sovershenstvovaniya tselevooy tochnosti dvigatelnykh deystviy : dis. ... d. ped.n. [Theoretical bases and methods of improving the accuracy of the target motor actions : diss. doct. of science]*, Moscow, 1998, 324 p. (rus)
5. Dogadaylo V. G. *Kontrol sorevnovatelnoy deyatelnosti futbolistov komand-uchastnits finalnoy chasti chempionata mira v Italii [Control of competitive activity of players participating teams of the World Cup finals in Italy]*, Kiyev, 1990, 15 p. (rus)
6. Lisenchuk G. A. *Upravleniye podgotovkoy futbolistov [Management of preparation of football players]*, Kyiv, 2003, 272 p. (rus)
7. Perevoznik V. I., Marchenko V. A. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhansky science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2012, vol. 5-2 (33), p. 62–67. (rus)
8. Perevoznik V. I., Pertsukhov A. A. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhansky science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2010, vol. 1, p. 34–39. (ukr)
9. Chirva B. *Futbol-profi [Football pro]*, Donetsk, 2005, p. 22–25. (rus)
10. Shalenko V. V., Pertsukhov A. A. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhansky science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2012, vol. 1, p. 76–80. (ukr)
11. Shamardin V. N. *Tekhnologiya podgotovki futbolnoy komandy vysshey kvalifikatsii [Technology of preparation of the football team of the highest qualification]*, Dnepropetrovsk, 2012, 352 p. (rus)

Received: 12.05.2015.

Published: 30.06.2015.

Мулик В'ячеслав Володимирович: д. фіз. вих., професор; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Мулик Вячеслав Владимирович: д. физ. восп., профессор; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

V'yacheslav Mulyk: Doctor of Science (Physical Education and Sport), Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-4441-1253

E-mail: mulyk_v@mail.ru

Перевозник Володимир Іванович: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Перевозник Владимир Иванович: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Vladimir Perevoznik: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-6798-1497

E-mail: v.perevoznik60@mail.ru

Перцухов Андрій Анатолійович: к. фіз. вих.; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Перцухов Андрей Анатольевич: к. физ. восп.; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Andrii Pertsukhov: PhD (Physical Education and Sport); Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-1525-8488

E-mail: pertsukhov_82@mail.ru

Бібліографічний опис статті:

Мулик В. В. Характеристика епізодів гри в штрафному майданчику команди суперника / В. В. Мулик, В. І. Перевозник, А. А. Перцухов // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 3(47). – С. 75–79. – dx.doi.org/10.15391/snsv.2015-3.013